

չութեան պաշտպանութիւնն ընելու համար պաշտօն յանձն առնող շատ մարդիկ ժողովրդ կերպով առաւ առնանք, և բոլոր գիշերը խորհուրդ ընելէն ետեւ, առտուն զօրք բերել տուաւ և խռովութիւնը դադարեցնելու հարկաւոր եղած միջոցները ձեռք առաւ: Հարկւր քսանէն աւելի մարդ բռնուեցան գրեթէ ամեն ալ իւրան տացի, և ամեն ալ քիչ շատ վերաւորեալ և տեսչութեան բանար գրուեցան:

Դրոտան ժամը երկուքին՝ վերաւորեալներէն մէկը մեռաւ: Երկու հատէն զատ՝ մնացածներուն վերքերը թեթեւ բաներ են՝ դաւաղանի, կուտրտած կահերու և աթոռի ոտքերու (որոնք կռուողներուն զենքերն էին) հարուածներէ պատճառեալ: Մատուինները և քահանային տունը աւերակ դարձած են:

Դրոտը երեքին ամեն բան խաղաղեւ էր. դատարանները խորհուրդ կ'ընէին, խումբ մը զօրք կ'սպասէր դատաստանարանին առջեւ և պահապան զօրքեր կը պարտէին քաղաքին ամեն կողմերը:

— Եւս օրերս Լնտրայի արքունի դատաստանական ատենին մէջ դատ մը տեսնուեցաւ, որ ոչ միայն հաւաքաւորը կողմանց վիճակին և աստիճանին նայելով հետաքրքրական էր, այլ և պատգամաւորաց նոր ընտրութիւններուն սկսելու ժամանակին և կրօնական գրգռութիւններով միտքերուն յուզեալ վիճակին նկատմամբ քաղաքական մեծ կարեւորութիւն ունի Լնտրայի մէջ:

Իստախան էր Տօրգէօն Լ. քիւլի անուն մէկը, որ առաջ դոմինիկեան կարգէն հռոմէական քահանայ էր, և ետքը բողոքականութեան դառնալով՝ հիմայ Լնտրայի մէջ բողոքական իտալացուց եղեց է: Եւս մարդը անգեայնեք գիւրք մը հրատարակեց՝ «սրբաքննութեան հետ իմ յարաբերութիւններս» անունով, որ հռոմէական նութեան շատ կը դպչէ:

Եւս գրքին պատասխան գրեր է Տօրգէօն Կիւման, որ առաջ անգղիական եկեղեցու պաշտօնեայ և Օքսֆորտի համալսարանին դասաւանդ է եղեր, մատենագիր և ճարտարախօս մարդ մը, որ ետքը հռոմէականութեւ դարձեր է: Բայց զբաժն ապաստանը վերջին աստիճան աստիճի և կծու ըլլալով և մասնաւորապէս Տ. Լ. քիւլիին անձին դպչելով՝ դատաստանի քառուեցաւ: Չորս անգամ դատաստանի երեքէն ետքը, Տ. Կիւման յանցաւոր գտնուելով դատապարտուեցաւ:

— Լնտրայի քիւլիները Գիորգիայի մէջ Մաթեր անուն տասն և ութ կամ տասն և ինը տարեկան անգղիացի եւ իտալացի մը՝ փողոցի մը մէջէն անցնելու ատեն՝ զիպուածով խուսաւ մը աւագըրիացի զօրաց պատահեցաւ, որ նուագարաններն առջեւնուն կ'երթալին: Օրաց սպաներէն մէկը՝ այս անգղիացին ծամբու վրայ կեցած հաւմարելով, ուժով մը զանի հրեց. ան ալ ինքնիքը պաշտպանելու գեմբով ետին դառնալուն ուրիշ սպայ մը թըրով անոր գլխուն զարկաւ ու ծանրը կէկ կերպով զանի վերաւորեց: Պ. իս. քարլէզ անգղիացուց գեսպանը հատուցում ինքերեց այս բանին համար Թոսկանայի կառավարութեան, և հոս սկսան գծուարութիւնները:

Եւս բերանը Թոսկանայի կառավարութիւնը իւր վրայէն նետեց պատասխանատուութիւնը՝ ըսելով. «Եւս բան մը չեմ կրնար ընել Լնտրայի կառավարութեան դպցէք: Օտրոնց աւատարացի սպայ մըն է. ես իշխանութիւն չունիմ անոր վրայ:» Լնտրայի կառավարութիւնը պատասխան տուաւ թէ՛ «Բանի որ Թոսկանայի կառավարութիւնը ինքնիշխան տէրութիւն չ'ունի, քանի որ անոր հետ չ'ունի իշխանութիւն»:

Բուլիւնը ինքնիշխան տէրութիւն չ'ունի, քանի որ անոր հետ չ'ունի իշխանութիւն»:

Վէճը երկնալով՝ բանը հոն հասաւ, որ Լնտրայի կառավարութեան կողմէն Գիորգիայ նստող գեսպանին հրաման իրկուեցաւ՝ պաշտօնական յարաբերութիւնները դադարեցնելու Թոսկանայի կառավարութեան հետ, թէ որ պատուաւոր կերպով հատուցում ընել չուզէ:

Եւս անգամ՝ ընտրայէն եկած լուրերէն կ'իմանանք, որ այս վէճը Լնտրայի կառավարութեան առաջարկած վերջին պայմաններուն համեմատ խաղաղութեամբ լըմնցեր է: Թոսկանայի կառավարութիւնը պատասխան տուաւ թիւնը վրան աւեր է, և եղաններուն վրայ իւր ցաւիլը յայտնելով՝ պահանջած տուգանքը տալու յանձնառու եղեր է:

Իւրիշ անգղիացի մըն ալ Ռ. իրիտմ Սլորէյ անուն՝ Հռոմի վերջին խռովութիւններուն մէջ ձեռք ունեցած ըլլալով, Հռոմի սրբազան ժողովին վրձնով մեռնելու դատապարտուեց էր:

Սակայն կ'երեւի, որ մարդը ծանր յանցանքներ չ'ունենալով, Լնտրայի կառավարութեան բողոքներով և Պապին միջնորդութեամբ մեռնելէ կ'ազատի:

Պիտ Ռ. սրբազան ժողովին ատեն նագրութիւնները աչքէ անցունելով, անձամբ նոր քննութիւն մը ընել խոստացաւ, ուսկից կրնայ հետեւիլ, որ Ս. ժողովին վերապատուելի ատենաւորները խաբուած ըլլան և իրենց դատումը ծուռ նախապաշարմանց վրայ հիմնուի ըլլայ:

— Ըրգեկաւոր ճանապարհորդութիւնը օրէ օր դարմանալի յառաջագիմութիւն կ'ընէ Լնտրայի մէջ: Եւս Ս. ժողովին երկաթուղւոյն համար նոր շոգեշարժ մեքենաներ կը պատրաստուին, որ սրանցով արագութեամբ երկու ժամու մէջ Իսթըն—Ս. քիւլիին կ'ընկնէ մ'պիտի հասնին, որ 45 միւս ճանապարհ է:

ԱՒՍՏՐԻԱ: Կ'ըսեն, թէ Վ. կայսրը Հռոմէական ճանապարհորդութիւնը լըմնցնելէն ետքը՝ Լնտրայի երկու ժամու մէջ Իսթըն կ'ընկնէ մ'պիտի հասնին, որ 45 միւս ճանապարհ է:

ԲՐՈՒՍԻԱ: Վ. թագաւորը յունիս 23 ին Բիւնարէի հասաւ, ուր տեղւոյն իշխանները շոգեկաւոր կայանը ժողովուած կ'սպասէին: Բանի մը վայրէջան հոն կենտրոն ետեւ ճանապարհորդութիւնը շարունակեց և 25 ին Բրոսիա հասաւ:

Կ'ըսեն, թէ Պէճիքայի, Վ. իւր գեմպերի և Պաւլիերայի թագաւորներն ալ Ռէնի կողմերը պիտի ժողվելին Բրուսիայի թագաւորին հետ տեսնուելու և կարեւոր խնդրոց վրայ խօսակցելու:

ՀԵԼԵՆԻՍՏԱ: Նեօլազէլի գետուութեան վրայ Բրուսիայ տէրութեան ունեցած իշխանութեան իրաւունքը հին կերպով հաստատուել մտօք հինգ մեծամեծ տէրութիւնները միաբան հաւածութեամբ պայմանագիր մը ստորագրեցին Լնտրայի մէջ և այն պայմանագրին համեմատ ծանուցագիր մը իրկեցին Պէնի կեդրոնական ժողովին: Դադլայ և Գերմանիայ լրագրներէն մէկ քանին նշնայէս և Պէնի լրագրը ասանկ ծանուցագիր մը իրկուած ըլլալը սուտ հանելու աշխատեցան,

բայց վերջին լուրերը կը հաստատեն աւտորիտետութիւնը:

Պէնի ժողովը գեո պատասխան չի տուաւ, բայց կը յուսացուի որ հինգ մեծամեծ տէրութիւններուն կամեցողքէն կենար և ինքնին միջնորդութիւն կ'ընէ Նեօլազէլի նահանգական իշխանութիւնը համոզելու, որ կամաւ հինգ տէրութեան տակ մտնայ:

ՍՊԱՆԻԱ: Ստորիտի կալէք լրագրին մէջ հրատարակուած արքունի հրովարտական՝ Լնտրայի ասի դրամներուն շրջաբերութիւնը Սպանիայ տէրութեան մէջ խափանեցաւ: Յիշեալ դրամներն՝ ասից ետքը իբրեւ պարզ մեքենա իրենց բուն կամ պայմանական արժէքով պիտի ընդունուին, և զանոնք դուրս տանելու ազատութիւն կը տրուի պահեց տուրք պահանջելու: Եւս հրովարտակը կը վճռէ նաեւ, որ մինչեւ հիմա ժողովուած տուրքերուն հետ արքունի դանձր մտած Լնտրայի ասի դրամները՝ փողերանոց իրկուին և տէրութեան հաշուին համար հոն նորէն լրագրուին:

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ: Երբեք կը գրեն յունիս 2/14 թուով:

Սան Եսկիւք ամերիկացի Ֆրգաթներ այս օրերս Պիւնոն կ'սպասուի: Յիշեալ շոգեկաւոր կատանդնուարիան Զաւնատան պիտի բերէ Պ. Սարք՝ Լնտրայի միացեալ նահանգաց գեսպանը, որ պիտի դադ հատուցում պահանջելու Զաւնական կառավարութեանէն՝ Լնտրայի ամերիկացի հիւ պատուին եղած անարգանքին համար:

Բրիտանիոյ թագաւորի անուն խռովարար քահանան իր եղբայրակիցներուն մէկուն մասնութեամբ բռնուեցաւ Սանիայի մէջ և Օթմա շոգեկաւոր Պատրաստ տորուեցաւ դատաստանը տեսնուելու:

ԻՍԼԱՄ ԼՈՒԻՍԻԱ

Երեկ (յունիս 8) մեծարգոյ Ս. քայէլ աղան Երուսաղէմ իւր ազնուաւոր ընտանեօրը մայրաքաղաքէս իջնիւր ծամբայ ելաւ, ուր մայրաքաղաքի կառավարութիւնը վրան տուած է: Յիշեալ յարգելւոյն ուղեկից է նաեւ իւր քեռորդին արժանապարհ Յոսանիկ Վահան աղան, որ իւր հանձնարքն և հմտութեանը արժանի պատուաւոր պաշտօն մը պիտի վարէ յիշեալ մայրաքաղաքի մէջ:

— Երբեք օրը յունիս 5 Իւսթիւտար բնակող հայագի քահանայ մը իւր քրոջին ըստանից տորձանակով իւր տանը մէջ:

Եւս սոսկալի անձնապաշտութեան պատճառ յիշեալ քահանային սեւամաղձական հիւանդութիւնն է, որով քանի մը անգամ ասից առաջ ալ իւր կենացը մնաւել ուղերէ և բարեբաղդաւ բարիմայուելով թող չեն տուեր: Փաւաքել է, որ այս փառնգաւոր հիւանդութիւնը ունեցող անձինք աղատ վիճակի մէջ չեն թողուին, որ իրենց տխուր փախալը ի գործ դնելու կարող չըլլան:

— Բարձրագոյն դրամ քով Պաղլէյ գեսպան Պ. Լալալէզ մարքիդը՝ յունիս 26 ին փարիզէն Թուրքիա գնաց, ուսկից շաւրմէն անուն պատուական արգելեցիկ և հայաւայ շոգեկաւոր մայրաքաղաք պիտի գայ: Ըմայս 13/25 ին հոս կ'սպասուի:

— Փարիզէն եկած վերջին լուրերով կ'իմանանք, որ Բ. դրամ արգաւայ կարգի լրագր գեսպան Բալիմարի իշխանը՝ գեսպանատան առաջին քարտուղար Րիւս պէլին հետ յիշեալ մայրաքաղաքէն մեկնել է՝ Պիւնիեան լըրանց հանգրային ջուրերը երթալու հա-

մար: Կ'ըսեն, թէ Բիւս պէլը՝ որուն համար կ'ստանդնուարիս դառնալու խօսք կար, իւր պաշտօնին մէջ պիտի մնայ:

— Պէյօղլուի տեսչութեան գործաւ կալութիւնը՝ որ քանի մը շաբաթէ ի վեր առժամանակեայ կերպով Վալաթիոյ Վ. օլիոտ Սապիթ աղային յանձնուած էր, անցեալ շոգեկաւոր Վ. Նեփու փաշային յանձնուեցաւ, որ Վալաթա սարայի տեսչութեան պաշտօնատեւը գնաց նստաւ:

Եւս նոր գործակալը միտքը դրած է մեծ խոտութիւն ի գործ դնելով ընելը Պէյօղլուի մէջէն բոլոր շարագործ և կատանդնուար մարդիկները, ուրոնք տեղւոյն խաղաղութիւնը վրան գի մէջ կը դնեն: Երբեք ազգու միջոցներ ձեռք առնուեցան. գիշերապահ զինուորներուն թիւը կրկնապատուեցաւ, և ինքը Նեփու փաշան տեսչութեան զինուորներուն գլուխն առնած՝ գիշերուան մեծագոյն մասը Պէյօղլուի ամեն կողմերը կը պարտի, որ պէս զի անձամբ հասնից թէ իւր տուած ազգու պատուներները հաւատարմութեամբ ի գործ կը դրուին: Իւր փախալը այն է, որ աշխարհ և շաւրանի հակողութեամբ Պէյօղլուի բռնաւոր կատարեալ սպանութիւն տայ, և ամենափոքր անկարգութիւն մը թէ որ պատահու ըլլայ՝ խնայն գտուի: Տարուից չի կայ, որ այս ծամբով պիտի արգարացնէ կայսերական կառավարութեան վատհաւթիւնը, որ այս կարեւոր պաշտօնը իրեն յանձնեց, և Պէյօղլուի բնակչոց շնորհակալութեանը արժանի պիտի ըլլայ:

— Երբեք Իւսթիւտար անուն խռովարար քահանան իր եղբայրակիցներուն մէկուն մասնութեամբ բռնուեցաւ Սանիայի մէջ և Օթմա շոգեկաւոր Պատրաստ տորուեցաւ դատաստանը տեսնուելու:

Երբեք մահալէն տատուան ժամը 11 ին պիտի ելլէ, Թարապիս, Լէնի գեղ, Գանլըմա և Կաաօլ — Կաաօլ հանգիստով պիտի ելլայ Իւսթիւտար մարջը:

Երեկ իրկուան ժամը 9 ին պիտի ելլէ և յիշեալ տեղերը՝ հանգիստով Լէնի մահալէ պիտի ելլայ, Պէյիւք տէրէն ալ հանգիստով:

Կանուս գործերուն գայող անձանց և գլխաւորապէս վաճառականաց ու արհեստագործաց զիւրութիւն ըլլալու և շուտով տեղերին հասնելու համար, ընկերութիւնը Վապուլ-շոգեկաւոր ծամբու գիշերը իջնայց հետեւեալ կերպով: Պէյիւք տէրէն կամ Լէնի մահալէի համար 4 զուռուշ, Թարապիսի համար 3½, Գանլըմայի համար 3, Կաաօլ—հիւսարի համար 2½:

— Եւս օրերս Պէյօղլուի մէջ քանի մը գիշերային գողութիւններ եղան զինեալ շարագործներու ձեռքով, մասնաւորապէս Վալաթաի կողմերը, ուր գողերը բազմութիւն ունէ փողոցներու մէջ պահուած անցաւորները կողպտեցին առանց տեսչութեան զինուորներուն ձեռքն իյնալու: Երբեք երկուշաբթի (յունիս 30) ժամը երեքին ատենները հայապի մը իւր տուանը մանելու ժամանակը՝ երեք գող զինքը բռնեցին, ժամացոյցն ու 300 զուռուշ տուին: Երկու ուրիշ անձինք ալ նոյն թաղին մէջ ատանի գողերէ բռնուելով, ստիպուեցան ունեցածներն տալու: Երբեք մէկը կողպտուեցէն ետքը կերպով մը շարագործներուն ձեռքէն կը փախի ու փողոցին ծայրը հասնելով կ'սկսի աղաղակ վերցնել: Երբեք տեսչութեան զինուոր այս աղաղակ ըսելով, վրայ հասան ու գողերուն ետեւէն ինկան, որոնք գեո միւսը չի կողպտած պարտաւորեցան փախչելու:

Տեսչութեան զինուորները և այս երկու մարդիկը զանոնք հալածելու ա-

